

Evrin Ö?retimi Öz Yeterlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Evrin Ö?retimi Öz Yeterlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21551>

Özet

Evrim Ö?retimi Öz Yeterlik Ölçe?i, ö?retmen adaylar?n?n ve mevcut ö?retmenlerin evrim konusundaki pedagojik yeterliliklerini ve genel evrim bilgisine yönelik öz yeterlik alg?lar?n? ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, ?nanç ve arkadaşlar? tarafından 2018 yılında geli?tirilmif olup, fen bilimleri e?itiminde kritik bir konu olan evrim ö?retiminin etkinli?ini de?erlendirmeye olanak tanır. Ölçek, 2 alt boyuttan ve toplam 11 maddeden oluşmaktadır.

Ölçe?in geli?tirme süreci, kapsamlı geçerlik ve güvenirlik çalışmalarıyla desteklenmiştir. Yapılan analizler, ölçe?in iki faktörlü yapısn?n güçlü olduğunu ve yüksek düzeyde iç tutarlılı?a sahip olduğunu göstermiştir. Bu araç, eğitim araştırmacılar? ve uygulayıcılar? için ö?retmenlerin bu zorlu konuya yaklaşımların? anlamada kritik bir öz yeterlik de?erlendirmesi sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Evrim Ö?retimi, **Öz Yeterlik**, **Ö?retmen Yeterlikleri**, **Evrim E?itimi**, **Psikometrik Ölçek Geli?tirme**, **Faktör Analizi**, **Cronbach Alfa**, **Fen E?itimi**.

Yazarlar

Sibel ?nanç, Serhat ?rez, Çi?dem Han Tosuno?lu, Mustafa Çakır.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, ö?retmenlerin ve ö?retmen adaylar?n?n evrim konusunu etkili bir şekilde öğretebilme yeteneklerine dair inançlar?n? ve bu konudaki genel bilgi yeterliliklerini belirlemektir. Evrim konusu, bilim e?itiminde sıklıkla zorluklarla karşılaşılan ve tartışılmalı alanlardan biri olduğu için, ö?retmenlerin bu konudaki öz yeterlik düzeyleri, öğretimin kalitesini doğrudan etkilemektedir.

Bu araç, eğitim fakültelerinde ve hizmet içi eğitim programlarında, ö?retmenlerin evrim öğretimine yönelik algıların? de?erlendirmek ve gerekli pedagojik destek alanların? tespit etmek için kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Ölçek, ö?retmenlerin evrimle ilgili güncel gelişmelere ve yayınlara olan ilgilerini ölçen bir boyutu da içermektedir.

Yapı/Kavram

Evrim Ö?retimi Öz Yeterlik Ölçe?i, Öz Yeterlik (Self-Efficacy) kavramın? temel almaktadır. Öz yeterlik, bireyin belirli bir görev veya eylemi başarıyla yerine getirme yetene?ine olan inancıdır. Bu ölçek, bu inanc? iki temel yapı altında inceler:

Genel Evrim Bilgisi Öz Yeterlili?i: Bireyin evrimle ilgili genel bilgi düzeyine, güncel yay?nlar? takip etme iste?ine ve konuya olan ki?isel ilgisine dair inanc?n? ölçer (6 madde).

Evrim Ö?retimi Konusundaki Öz Yeterlilik: Bireyin evrim konular?n? pedagojik olarak etkili yöntem ve tekniklerle ö?rencilere aktarabilme becerisine olan inanc?n? ölçer (5 madde).

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, psikometrik standartlara uygun olarak yürütülmü?tür. Ölçe?in yap?sal geçerli?ini saptamak amac?yla öncelikli olarak Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanm??t?r. AFA, maddelerin alt?nda yatan faktör yap?s?n? ortaya ç?karmak için kullan?lan temel bir yöntemdir.

Yap?lan analizler sonucunda, faktör analizinin uygunlu?unu gösteren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) de?eri 0.867 olarak bulunmu?tur. Bu de?er, örneklem büyüklü?ünün ve verilerin faktör analizi için oldukça uygun oldu?unu i?aret etmektedir. Ayr?ca, yap? geçerli?ini destekleyen iki faktörlü yap?n?n model uyumu da incelenmi?tir.

Güvenirlik

Evrim Ö?retimi Öz Yeterlik Ölçe?i'nin güvenilirli?i, iç tutarlılık yöntemi kullan?larak hesaplanm??t?r. Bu amaçla yayg?n olarak kullan?lan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsay?s?ndan yararlanılm??t?r.

Cronbach Alfa katsay?s?n?n yorumlanmas?nda genel kabul görmü? standartlar kullanılm??t?r: 0.40'ın alt?ndaki de?erler güvenilir olmad???n?; 0.40 ile 0.60 aras?ndaki de?erler düşük güvenilirlikte oldu?unu; 0.60 ile 0.80 aras?ndaki de?erler oldukça güvenilir oldu?unu; ve 1'e yak?n de?erler ise ölçe?in güvenilirlik düzeyinin yüksek derecede oldu?unu göstermektedir. Çal??mada elde edilen alfa katsay?s? de?eri, ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarlılık?a sahip oldu?unu kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek, yap?sal olarak iki alt boyuttan olu?maktadır ve toplam 11 madde içermektedir. Bu yap?, Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) sonuçlar?yla belirlenmi?tir. Faktör yükleri ve özde?er incelemeleri, iki faktörlü çözümün kuramsal yap?y? en iyi temsil etti?ini göstermi?tir.

Birinci Alt Boyut: Genel Evrim Bilgisi Öz Yeterlili?i (6 madde). Bu boyut, evrimle ilgili ki?isel bilgi ve ilgi düzeyini yans?t?r.

?kinci Alt Boyut: Evrim Ö?retimi Konusundaki Öz Yeterlilik (5 madde). Bu boyut, ö?retim yöntemleri ve tekniklerini kullanarak evrimi etkin bir ?ekilde sunabilme becerisine odaklan?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (Özgün bir ölçek geli?tirme çal??mas?d?r).

Format: Kendini De?erlendirme Ölçe?i.

Dil: Türkçe.

Derecelendirme: 5'li Likert Ölçe?i.

1 = Kesinlikle kat?lm?yorum

2 = Kat?lm?yorum

3 = Yar? yar?ya kat?l?yorum

4 = Kat?l?yorum

5 = Tamamen kat?l?yorum

Madde Say?s?: 11 madde (2 alt boyut).

Popülasyon Grubu: Ö?retmenler ve Ö?retmen Adaylar?.

Ya? Grubu: Yeti?kin (Yüksekö?retim ö?rencileri ve profesyonel e?itimciler).

Test Metodolojisi: Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ile yap? geçerli?i, Cronbach Alfa ile iç tutarlı?ık güvenilirli?i hesaplanm??tır.

Anahtar Kelimeler

Öz Yeterlik, E?itim Psikolojisi, Fen E?itimi, Ö?retmen Yeterlikleri, Pedagojik Alan Bilgisi, Likert Ölçe?i, Faktör Analizi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Sibel ?nan.

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri mevcut de?ildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: sibelali@yahoo.com (Sorumlu Yazar).

Yaz??ma Adresi: Veri mevcut de?ildir.

Şzinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2018.

Şzinler ve Ücret: Ölçe?in akademik ve ara?tırma amaçlı? kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Orijinal makale PDF dosyası buradan indirilebilir: evrim-ogretimi-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf

Erişim Linki: evrim-ogretimi-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Şnanç, S., Şrez, S., Han Tosunoğlu, Ç., & Çakır, M. (2018). Evrim ö?retimi öz yeterlik ölçe?i: Geliştirilmesi, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 241-260.

Evrim Ö?retimi Öz Yeterlik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Toplam 2 alt boyut ve 11 madde bulunmaktadır.

Genel evrim bilgisi öz yeterliliği (6 madde) örnek madde: Evrimle ilgili haberler ve yayınlar ilgimi çekmez.

Evrim ö?retimi konusundaki öz yeterlilik (5 madde) örnek madde: Etkili bir evrim ö?retimi için kullanabileceğim ö?retim yöntem ve tekniklerini biliyorum.